

یادداشت

نقض فاحش

قواعد آمره حقوق بین الملل

● **سیدمحمدرضا موسوی، پژوهشگر دکتری حقوق عمومی دانشگاه تهران:** سردار قاسم سلیمانی، فرمانده سپاه قدس به همراه «ابومهدی مهندس» جانشین فرمانده حشدالشعبی در یک عملیات تروریستی و در پی حمله هوایی نیروهای آمریکایی در نزدیکی فرودگاه بغداد به شهادت رسیدند. این اقدام ددمشاهانه دولت آمریکا از نقض آشکار قوانین و قواعد عام و خاص حقوق بین‌الملل است. در واقع دولت آمریکا چه در حمله اخیر به پایگاه‌های حشدالشعبی در عراق و چه عملیات تروریستی بامداد روز جمعه آشکارا اصول «منع مداخله در امور داخلی دولت‌ها» و «احترام به حاکمیت دولت-کشورها (حاکمیت ملی)» و «منع توسل به زور» و «عدم تجاوز به استقلال و تمامیت سرزمینی» نسبت به دولت عراق را نقض کرده و همچنین به‌صورت غیرقانونی یکی از فرماندهان ارشد نظامی ایران را نیز ترور کرده است. بنابراین اقدام تروریستی علیه دولت ایران انجام داده است. پس دولت آمریکا در این اقدام تروریستی مرتکب نقض فاحش قواعد آمره حقوق بین‌الملل نسبت به دولت ایران و عراق شده است؛ با این توضیح که حقوق بین‌الملل به‌مثابه حقوق حاکم بر روابط بین‌المللی دولت‌ها و سایر کنشگران عرصه بین‌المللی، بر پایه اصل برابری حاکمیت دولت‌ها استوار شده و در عمل نیز کشورها از حقوق بین‌الملل به‌عنوان ابزار دفاع از امنیت، حاکمیت، منافع ملی، استقلال سیاسی و حفظ تمامیت ارضی و سرزمینی خود بهره می‌برند. به دیگر سخن جامعه بین‌المللی متشکل از دولت‌هایی است که باهم برابرند. تساوی دولت‌ها ناشی از حاکمیت آنها است. اساس و شالوده روابط بین دولت‌ها و نظم جهانی بر اساس حفظ «حاکمیت» کشورها نظام شده است. ژان بدن حاکمیت را نقاده مطلق و مداوم دولت می‌داند. حاکمیت به مفهوم قدرت برتر و نهایی و دائمی دولت بر اتباع و دارایی آنها است که دو وجه دارد. وجه داخلی که موجب نظم و ثبات امور داخلی می‌شود و وجه خارجی آن به مفهوم استقلال یعنی آزادی از دخالت‌های دولت‌های خارجی است. لزوم حفظ حاکمیت، ضرورت عدم اعمال قدرت یک دولت بر دیگری را می‌طلبد. در غیر این صورت حاکمیت آن دولت مورد انکار واقع شده و مداخله در امور داخلی آن دولت صورت گرفته است. بنابراین اصل «منع مداخله» ریشه در اصل حاکمیت دارد. نظر مراجع صالح بین‌المللی از جمله دیوان دادگستری بین‌المللی، مبنی بر اینکه پایه و اساس روابط بین‌الملل بر مبنای احترام به حاکمیت و استقلال کشورها نهاده شده است، مؤید اهمیت حفظ حاکمیت و رعایت اصل عدم مداخله در روابط بین‌الملل است؛ چراکه مداخله در امور دولت‌ها و تضعیف حاکمیت آنها تبیحات سویی از جمله اختلال در نظم بین‌المللی و تضعیف حقوق انسانی را در پی خواهد داشت که در حال‌حاضر نمونه بارز آن را در عراق شاهد هستیم. بعد از جنگ جهانی دوم تدوین و تصویب اصول و قواعدی که در چارچوب آنها کشورها بتوانند روابط دوستانه و مشروعی داشته باشند، ضرورت یافت. بنابراین، سازمان ملل متحد به‌منظور برقراری صلح و امنیت بین‌المللی و توسعه روابط دوستانه بر مبنای برابری و احترام به حاکمیت دولت‌ها و رعایت آزادی‌های اساسی شکل گرفت و با تأکید بر اصول بنیادینی چون احترام به حاکمیت، «اصل عدم توسل به زور» و «اصل عدم مداخله» سعی کرد بر اساس مکانیسم امنیت دسته‌جمعی، صلح و امنیت بین‌المللی را برقرار کند. منشور با اولویت اصل حاکمیت و بنابر اصل «منع مداخله» که نتیجه منطقی آن است، روابط بین دولت‌ها را بر اساس اصل کلیدی «تحریم کاربرد زور» استوار کرد و رعایت آن را جز، تکلیف و الزام دولت‌ها قرار داد. مطابق بند ۴ ماده ۲ منشور سازمان ملل به‌صراحت هر نوع توسل به زور یا حتی تهدید به استفاده از آن را علیه تمامیت ارضی و استقلال سیاسی کشورها ممنوع اعلام داشته است و همچنین در بند ۷ ماده ۲ بیان می‌دارد که هیچ‌یک از مقررات مندرج در این منشور، ملل متحد را مجاز نمی‌داند در اموری که اساسا در صلاحیت قلمرو داخلی دولت قرار گرفته است، دخالت کند و اعضا را نیز ملزم نمی‌کند که چنین مسائل بحرانی‌ای را برای حل‌وفصل تابع مقررات این منشور قرار دهند. بنابراین با مذاقه در مستندات معنونه پرواضح است که اقدام آمریکا دخالت آشکار در امور داخلی کشور عراق و نیز نقض حاکمیت ملی آن کشور و توسل غیرقانونی به زور است. اما این نقض حقوق تنها نسبت به دولت عراق انجام نشده است بلکه دولت آمریکا با این اقدام قواعد آمره عام و خاص بین‌المللی را نسبت به ایران نیز به‌طور فاحشی نقض کرده است. اما از منظر قواعد خاص حاکم بر روابط سیاسی بین ایران و آمریکا می‌توان به پیمان مودت اشاره کرد. مطابق ماده ۱ این پیمان بین ایران و دول متحده آمریکا صلح استوار و پایدار و دوستی و صمیمانه برقرار است. بر اساس این پیمان خاصه ماده ۱ آن می‌توان اظهار کرد با این اقدام تروریستی آمریکا و به شهادت رساندن فرمانده ارشد نظامی ایران، قواعد خاص حاکم بر روابط ایران و آمریکا نیز از سوی دولت آمریکا نقض شده است. البته موضوع قابل توجه این است که سال گذشته وزیر خارجه آمریکا خروج آمریکا را از این پیمان اعلام داشته است اما به نظر می‌رسد چون این اعلام خروج به‌صورت مکتوب اعلام و اظهار نشده است، همچنان اعتبار حقوقی دارد. البتهایه با عنایت به مطالب و مستندات مارالبیان این اقدام تروریستی دولت آمریکا نقض آشکار قواعد عام و خاص حقوق بین‌الملل علیه ایران و عراق است.

شرق: ترور سردار سلیمانی در خاک عراق نقض آشکار قوانین بین‌المللی در رابطه با کشور ایران و عراق است و نحوه مواجهه حقوقی با این ترور دولتی سنگ محکی دوباره برای سازمان ملل و نهادهای حقوق‌بشری خواهد بود. تأثیر مخرب تروریسم بر حقوق بشر و امنیت در بالاترین سطوح سازمان ملل، به‌ویژه از جانب شورای امنیت، به رسمیت شناخته شده، اما مسئله مهم، واکنش در قبال تروریسم، از جمله ترور سردار ایرانی در کشور عراق است که «اگنس کالامارد»، گزارشگر ویژه سازمان ملل در امور حقوق بشر هم ترور سردار «قاسم سلیمانی» را مغایر با قوانین بین‌المللی حقوق بشر اعلام کرده است. حال باید دید شورای امنیت و شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد پا را از محکومیت و ابراز تأسف قرائر خواهند گذاشت یا خیر؟ و اینکه آیا سازوکار قانونی برای مواخذه و مجازات دولت آمریکا در جنایت رخ داده وجود دارد؟ دکتر حسین محمدنی، دیپلمات سابق و عضو هیئت‌مدیره کانون وکلای مرکز، در گفت‌وگو با «شرق» با دولتی‌دانستن ترور سردار سلیمانی، تأکید دارد: زمانی که یک کشور در خاک کشوری دیگر مرتکب عمل تروریستی شود، در حقیقت ترور دولتی انجام شده است. با توجه به روابط خوب دولت عراق با ایران و محکوم‌کردن ترور رخ‌داده توسط این کشور، می‌توان مطمئن بود که دولت آمریکا بدون اجازه دولت عراق حريم هوایی این کشور را نقض کرده و مرتکب جنایت شده است. به گفته این حقوق دان، آنچه رخ داده، نقض حاکمیت دولت عراق

محمدعلی بهمنی قاجار، کارشناس ارشد حقوق بین‌الملل: حمله تروریستی بامداد جمعه به فرودگاه بغداد که منجر به شهادت سردار قاسم سلیمانی و همراهانش شد، از منظر حقوق بین‌الملل قابل بررسی است. دولت‌ها براساس منشور ملل متحد و عرف بین‌المللی به روابط دوستانه با یکدیگر متعهد هستند و باید از توسل به زور و تهدید به توسل به زور خودداری ورزند. اقدام آمریکا در تهاجم تروریستی در فرودگاه بغداد، نقض آشکار استقلال و حاکمیت ملی عراق است. دولت عراق تنها مرج صالح برای استفاده از زور در داخل کشور عراق است. انجام عملیات نظامی در خاک عراق، آن هم علیه فرماندهان نظامی وابسته به دولت عراق، فرمانده نظامی دولت دوست و متحد عراق، تجاوز نظامی علیه دولت عراق است. از سویی دیگر این اقدام یک تهدید آشکار علیه حاکمیت ملی ایران است. فرمانده نظامی دولت ایران در زمان دیدار از کشور دوست و متحد دولت متبوعش، مورد حمله تروریستی قرار می‌گیرد و متعاقبا دولت آمریکا به‌طور رسمی ترور این فرمانده نظامی را بر عهده گرفته و صراحتا تأکید می‌کند که هدف از این ترور، وادارکردن ایران به مذاکره با آمریکااست؛ بنابراین دولت

است و ترور انجام‌شده همان‌گونه که از سوی مجامع بین‌المللی و سایر کشورها محکوم شده، خلاف موازین و قوانین حقوق بشری و قوانین بین‌المللی است. محمدنی در ادامه می‌افزاید: از نگاه حقوق دانان، حادثه رخ‌داده قابل پیگیری و تعقیب است و دولت آمریکا مسئول آن است. وی در رابطه با وظیفه ایران برای پیگیری این مسئله نیز گفت: ارائه گزارش به سازمان ملل و شورای امنیت و همچنین سازمان همکاری اسلامی باید در گام نخست انجام شود که شاید تاکنون هم انجام شده باشد. به‌هرحال کشور‌های اسلامی باید بداندن نقض



است و ترور انجام‌شده همان‌گونه که از سوی مجامع بین‌المللی و سایر کشورها محکوم شده، خلاف موازین و قوانین حقوق بشری و قوانین بین‌المللی است. محمدنی در ادامه می‌افزاید: از نگاه حقوق دانان، حادثه رخ‌داده قابل پیگیری و تعقیب است و دولت آمریکا مسئول آن است. وی در رابطه با وظیفه ایران برای پیگیری این مسئله نیز گفت: ارائه گزارش به سازمان ملل و شورای امنیت و همچنین سازمان همکاری اسلامی باید در گام نخست انجام شود که شاید تاکنون هم انجام شده باشد. به‌هرحال کشور‌های اسلامی باید بداندن نقض

نقض حاکمیت ایران و عراق

آمریکا آشکارا اذعان می‌کند که از تروریسم دولتی علیه دولت ایران استفاده می‌کند. در مجموع در چارچوب حقوق بین‌الملل حمله تروریستی دولت آمریکا، به‌طور مشخص نقض قواعد ذیل است:
نقض اصل توسل به زور ومنع تجاوز
هر نوع استفاده از زور در حقوق بین‌الملل تنها با مجوز شورای امنیت یا در چارچوب دفاع مشروع و در ذیل ماده ۵۱ منشور ملل متحد، امکان‌پذیر است. بر این اساس، هرگاه کشوری به کشور دیگر تجاوز کند، با رعایت دو اصل ضرورت و تناسب، می‌توان علیه کشور متجاوز به دفاع مشروع توسل جست. آمریکایی‌ها برای توجیه تجاوزهای خود علیه کشورهای مختلف در سال‌های اخیر، اصطلاحی را به‌عنوان حمله پیش‌دستانه ابداع کرده‌اند و آن را در چارچوب دفاع مشروع توجیه کرده‌اند. به این معنا که هرگاه دولت آمریکا احساس کند خطر قطعی حمله علیه آمریکا وجود دارد، این دولت می‌تواند برای دفاع در برابر تهاجم احتمالی علیه خود، به دولتی که در اندیشه تهاجم به آمریکااست، حمله کند و با تهاجم پیش‌دستانه به کشور مورد نظر در برابر آن کشور از خود دفاع کند. آمریکایی‌ها برای توجیه حمله

ابعاد حقوقی شهادت سپهبد سلیمانی در گفت‌وگو با حقوق دانان بررسی شد

تروریسم آمریکایی علیه قواعد بین‌المللی

فرمانده ارشد نظامی ایران و عراق به شهادت رسیده‌اند. حشدالشعبی جزء ارتش عراق بوده و یک نیروی مستقل یا بی‌ضابطه و قانون نیست. بنابراین آمریکا یک فرمانده نظامی ارتش عراق را ترور کرده است. قاسم سلیمانی نیز فرمانده بخشی از نیروی نظامی ایران است و سپاه پاسداران طبق قانون اساسی ایران جزء نیروی نظامی به رسمیت شناخته‌شده کشور است، بنابراین چیزی به نام تحریم این سردار یا تحریم سپاه و قراردادن آنها در لیست تروریست‌ها به‌هیچ‌وجه جنبه قانونی نداشته و نمی‌تواند توجیه جنایت رخ‌داده باشد، زیرا هیچ دولتی نمی‌تواند نیروی نظامی رسمی کشور دیگر را تحریم کند. وی در ادامه افزود: از سویی دیگر ترامپ برای اجرای این ترور مجوز نگه‌ر را هم نداشته و حتی قوانین داخلی آمریکا را نیز نقض کرده است که می‌تواند تبعات حقوقی داخلی نیز برای او داشته باشد. این حقوق دان ادامه داد: با توجه به نقض حاکمیت عراق و ترور فرماندهان ارشد عراق و ایران، باید هر دو کشور گزارش این جنایت را به شورای امنیت ببرند و درخواست تشکیل مجمع عمومی سازمان ملل را ثبت کنند. هرچند آمریکا با حق وتو ممکن است مانع صدور قطع‌نامه شود، اما فارغ از نتیجه، باید رفتار حقوقی و سیاسی مناسب انجام شود. بر اساس آنچه گفته شد، ترور دولتی آمریکا نقض آشکار حاکمیت دو کشور ایران و عراق است و باید دید تلاش ایران و عراق، برای این کشور و شخص ترامپ چه پیگرد قضائی‌ای در پی خواهد داشت.

امنیت برای کشور متجاوز انجام می‌شده است. اگر هر کشوری به صرف احساس خطر از کشور دیگر به آن یورش ببرد، دیگر در جامعه بین‌المللی و نظم بین‌المللی سنگ روی سنگ بند نخواهد شد و هر کشوری با توجه به زور بیشترش قادر خواهد بود تجاوزهای خود را در پوشش حمله‌ها با دفاع پیش‌دستانه توجیه کند. از سویی دیگر ادعاهای دولت آمریکا درباره امکان حملات علیه این کشور نیز زیر سؤال است و هیچ ادله جدی مبنی بر ادعاهای این دولت درباره امکان حملات علیه آمریکا از سوی ایران و عراق وجود نداشته است.

تروریسم وتهدید به توسل به زور
اگرچه در حقوق بین‌الملل تعریف دقیقی از تروریسم وجود ندارد، اما این برداشت کلی وجود دارد که تروریسم به معنای تلاش برای توسل به اهداف سیاسی از طریق ایجاد رعب و وحشت یا خشونت است. درباره محکومیت تروریسم در حقوق بین‌الملل نیز تردیدی وجود ندارد. با توجه به همگی مواردی که اشاره شد، حمله تروریستی آمریکا نقض فاحش قواعد آمره حقوق بین‌الملل بوده و به معنای تجاوز به حاکمیت و استقلال ایران و عراق است.

کرد که در اولی به بازتاب خبر و پیام مقام معظم رهبری پرداخته و در مطلب دیگری از منطری دیگر این‌گونه نوشته است:
پرزیدنت ترامپ بارها رئیس‌جمهور ایران را تهدید کرده بود که مراقب اعمالش باشد.

به‌عنوان مثال در جولای ۲۰۱۸، یک بار دیگر این کار را انجام داده بود و این‌بار ن‌تنها از سوسی رهبر ایران بلکه از جانب شخصیتی منتقد و شاید بسیار پرقدرت نیز پاسخ سختی دریافت کرد. آن زمان، قاسم سلیمانی در یک سخنرانی در غرب ایران عنوان کرده بود: «پاسخ به شما در حیطه اختیارات ریاست‌جمهوری نیست. من به‌عنوان یک سرباز، پاسخی‌ام را خواهم داد». فردی که روز جمعه، خبر ترورش در بغداد، رسانه‌ها را پر کرد. این نشریه در مقاله دومی که در باب ترور قاسم سلیمانی چاپ کرده است، گفته: «ترور چنین شخصیتی در بغداد، اتفاق دور از ذهنی نبود؛ چراکه او از دید مقامات آمریکایی، یک شخصیت تهاجمی کنترل‌ناپذیر بود.

نگرانی از تبعات حادثه
hindustantimes
این نشریه مقاله‌ای با این عنوان چاپ کرده است: «قاسم سلیمانی: شخصیت قدرتمندی که می‌خواست مسائل خاورمیانه را به نفع ایران خاتمه دهد». درحالی‌که واشنکتن، قاسم سلیمانی را دشمن می‌شمرد؛ به ظن تهران، او یک رهبر قدرتمند ژئوپلیتیک بود. این تفاوت در دیدگاه، می‌توانست منجر به درگیری سختی بین ایران و آمریکا شود. در این نشریه آمده: پس از انتشار خبر ترور، آژنهایی که غرب آسیا را می‌شناسند، در لحظه، متوجه اهمیت فاجعه‌ای که رخ داده و تبعاتی که به دنبال خواهد داشت، شدند. اتفاقی که حتی ممکن است منجر به جنگی سخت شود ولی برای کسانی که با این ناحیه آشنایی نداشتند، تنها یک سؤال پیش آمد: «سلیمانی کیست؟». جواب این سؤال را می‌توان در تأثیر روزافزون ایران در منطقه و قدرت تهران در شکل‌بخشیدن به آن پیدا کرد. در رسمی‌ترین فایلی که در سال ۲۰۱۳ از قاسم سلیمانی در نیویورک منتشر شد، او را به شخصیتی قدرتمند تعبیر کردند که پیش از قدرت، نامرئی بودنش او را بنام کرده است.

سیاست

ابعاد حقوقی شهادت سپهبد سلیمانی در گفت‌وگو با حقوق دانان بررسی شد

خبر

حضور مقام معظم رهبری در منزل سردار سلیمانی

● **ایسنا:** آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی، با حضور در منزل سردار بزرگ و پرافتخار اسلام، سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی، ضمن تقدذ از خانواده شهید، شهادت آن مجاهد مخلص و عالی‌مقام را تبریک و تسلیت گفتند.

بیانیه شورای عالی امنیت ملی درباره شهادت سردار سلیمانی

● **بسم الله الرحمن الرحيم**
«من المؤمنین رجال صدقوا ما عاهدوا الله علیه فمنهم من قضی نحبه و منهم من ینتظر و ما بدلوا تبدیله».
شهادت سردار رشید اسلام، فرمانده غیور نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، سپهبد پاسدار شهید حاج قاسم سلیمانی، حامل نشان عالی ذوالفقار و دیگر فرماندهان مبارزه با تروریسم به‌ویژه مجاهد خستگی‌ناپذیر شهید ابومهدی المهندس را به اسام زمان (عج)، مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)، سلحشوران مقاومت اسلامی، هم‌زمان و خانواده ایشان و تمامی ملت ایران تبریک و تسلیت عرض می‌نماید.

سردار سرافراز حاج قاسم سلیمانی، مایه عزت و افتخار نه‌فقط ایرانیان؛ بلکه تمامی مسلمانان و مستضعفان تحت ستم در سراسر عالم بود. شهادت این بزرگ فرمانده مقاومت اگرچه ضایعه بزرگی برای جهان اسلام و مردم بزرگ ایران به شمار می‌رود؛ اما به تعبیر امام خمینی (ره) «رهبر کبیر انقلاب اسلامی هر برچی که از دست توانای سرداری بیفتد، سردار دیگری آن را برخواهد داشت. مگر با شهادت سرداران بزرگی که این ملت تاکنون تقدیم کرده است، خدش‌های در حرکت نیروهای مسلح و توانمندی‌های دفاعی کشور پیش آمد که اکنون و با شهادت حاج قاسم سلیمانی پدید آید؟ آمریکا بداند که حمله جنایت‌کارانه علیه سردار سلیمانی، ترزین‌گرن خطای راهبردی آن کشور در منطقه غرب آسیا بوده و آمریکا از تبعات این اشتباه محاسباتی به‌آسانی رهایی نخواهد یافت. همان‌گونه که مقام معظم رهبری در پیام خود فرمودند، انتقام سختی در انتظار جنایت‌کارانی است که دست‌ت‌پاید خود را به خون پاک سردار سلیمانی آغشته کردند. این جنایت‌کاران با انتقام سخت منتقمین خون سردار سلیمانی در زمان و مکان مناسب روبروخواهند شد. بدون‌تردید خط جهاد و مقاومت با اتکیزه‌ای مضاعف ادامه پیدا خواهد کرد و درخت مقاومت هر روز تنومندتر و شکوفاتر خواهد شد. پیروزی از آن مجاهدان این ایام مبارک است و آنان که به این جنایت دل خوش کرده‌اند، بداندن که این‌گونه اقدامات کور و بزدلانه اراده جمهوری اسلامی ایران را در تداوم بدون تنازل سیاست مقاومت فعال، قوی‌تر نموده و تلخکامی آنان را زود و شدید خواهد کرد. بدون‌شک این جنایت، انتقام داعش و تروریست‌های تکفیری از فرماندهان بزرگ مبارزه با تروریسم بود که به دست آمریکا علیه نمادهای افتخارآمیز اضمحلال تروریسم در عراق و سوریه صورت گرفت. درهم‌آمیختن خون فرماندهان سرافراز ایرانی و عراقی در این مسیر نورانی، نمادی از پیوند ناگسستنی دو ملت ایران و عراق در آینده خواهد بود. شورای‌عالی امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران در جلسه فوق‌العاده خود با بررسی ابعاد مختلف این حادثه، تصمیمات مقتضی را اتخاذ نموده و بدین‌وسبيله اعلام می‌کند رژیم ایالات متحده آمریکا مسئول عواقب کلبه تبعات این ماجراجویی جنایت‌کارانه خواهد بود. بار دیگر به روح بلند سردار شجاع سپاه اسلام حاج قاسم سلیمانی ادای احترام می‌کند و اطمینان دارد که این شهید بزرگوار همچون دیگر شهدای انقلاب اسلامی برکات زیادی برای ملت بزرگ ایران و آزادی‌خواهان جهان در پی خواهد داشت. «و ان تهلوا فی ابتغاء القوم ان تکونوا تالمون فانهم یالمون کما تالمون و ترجون من الله ما لا یرجون و کان الله علیمًا حکیمًا».

ادامه از صفحه ۲

به سردار سلیمانی غبطه می‌خورم

سیدحسن نصرالله گفت: برادر عزیز و فرمانده بزرگ حاج قاسم سلیمانی به بزرگ‌ترین آرزو و هدف خود یعنی شهادت رسید. ما باقی ماندیم تا شب و روز تلاش کنیم، راهش را ادامه دهیم و اهداش را محقق کنیم. او گفت: به برکت خون سردار سلیمانی پیروزی‌های مقاومت بیشتر خواهد شد. همان‌گونه که با حضور دائمی او و جهاد خستگی‌ناپذیرش، این پیروزی‌ها افزایش یافته بود. دیگر کل حزب‌الله لبنان گفت: قصاص عادلانه قاتلان جنایتکار، مسئولیت و امانتی بر گردن تمام مجاهدان جهان است. قاتلان آمریکایی با این جنایت بزرگ هیچ‌یک از اهدافشان را نمی‌توانند محقق کنند.او گفت: تمام اهداف سردار سلیمانی به برکت روح و خون وی و توسط برادران، فرزندان و شاگردانش محقق خواهد شد. همچنین به گزارش «النصره»، حزب‌الله لبنان اعلام کرد در پی شهادت سردار قاسم سلیمانی و ابومهدی المهندس، روز یکشنبه ساعت ۱۴:۲۰ در مجموعه سیدالشهدا مراسم ترحیم برای این دو شهید برگزار می‌کند. طبق اعلام حزب‌الله سیدحسن نصرالله در این مراسم سخنرانی خواهد کرد.